

de coarde, op. 5 de Dinu Lipatti. O frumoasă alăturare de interpreți, dacă ne gândim chiar la premiera acestei lucrări, din 10 mai 1939, la Paris, unde Dinu Lipatti urca pe scenă alături de pianista Clara Haskil, sub bagheta lui Charles Münch (cărui lucrarea îi este și dedicată). Cele trei părți, *Molto Maestoso*, *Molto Adagio* și *Allegro con spirito* pun în evidență nu atât dificultăți deosebite de ordin pianistic ci mai degrabă o imagine sonoră de tip transcendental, cu alunecări stilistice din perioada Barocă până în Impresionism sau Modernism; o construcție care necesită mai mult decât doar studiu temeinic ci, mai degrabă, un tip de înțelegere superioară a muzicii lui Dinu Lipatti. Tânăra pianistă a fost plăcut surprinsă de ipostaza nouă, de compozitor – pentru ea – în care îl regăsește pe Lipatti, artistul

aluzie „la tiparul menuet cu trio al simfoniei clasice din care se păstrează numai începuturile și sfârșiturile secțiunii muzicale” (Dan Dediu). Finalul lucrării, un Presto scris în *alla breve*, preia elemente melodice haydnie și le transpune pe un mod dificil de identificat... iar toată secțiunea este traversată de acest mod „enigmatic”, în formă de sonată de tip clasic. Inserția ingenioasă a mai multor tipuri de melodici românești, bizantine, aduce o notă de exotism lucrării și un plus de culoare. Asta pentru a păstra în minte călătoriile compozitorilor vienezi și modul în care ei erau influențați de aceste itinerarii geografice și culturale. Și Haydn și Mozart au scris muzică inspirați de locurile pe care le-au vizitat sau în care au locuit pentru scurte perioade din viața lor iar de acolo noi am primit

Camerata Salzburg, pianistii Viniciu Moroianu și Victoria Vassilenko, dirijorul Tiberiu Soare

fiindu-i cunoscut doar din perspectiva de interpret. Cei doi protagoniști au construit un dialog viu, cu un tip de agilitate a discursului și cu o dezinvoltură specifică marilor pianști. Sigur, Viniciu Moroianu este un interpret de marcă al scenelor românești și internaționale și mai mult de atât, și-a dedicat cercetarea muzicală pentru doctorat creației pentru pian solo a lui Dinu Lipatti. De asemenea, și el a fost laureat al Competiției Enesciene în 1991. Viniciu Moroianu a mai interpretat această piesă și împreună cu alți pianști iubitori ai muzicii lui Lipatti, printre care și Luiza Borac sau Vlad Dimulescu însă de fiecare dată a reușit să o redescopere, așa cum a declara într-un interviu recent acordat la Radio România Muzical.

Surpriza serii – pentru mine – a fost Simfonia a III-a op. 61 *Capriccio classico* de Dan Dediu pentru că a adus în sală un spirit ludic, viu dar și plin de suspans. Spun suspans în sensul în care, după fiecare parafrază, parcursul muzical te incită în a descoperi altele și altele... Este o lucrare scrisă în 1996 la dorința compozitorului de a arăta că încă se mai poate scrie în stilul clasic. Dan Dediu preia tiparul de patru părți cu introducere lentă din ultima simfonie haydniana și pe el își construiește lucrarea, păstrând mereu proporțiile unei muzici de secol XXI. Primele două părți conțin ingenioase jocuri de „cuvinte” muzicale, multe parafraze din cunoscute lucrări scrise în perioada Clasicismului. Bine cunoscutele semnale de corn nu au cum să lipsească, mai cu seamă că prima parte a simfoniei este intitulată *La Chasse (post-moderne) d'un Lebewohl* (sugerând un fel de „vânătoare” muzicală). În același spirit, compozitorul folosește extrase muzicale și din Sonata *Les Adieux* de Beethoven și reușește să păstreze vie expresia clasicilor vienezi dar în același timp să o adapteze nevoilor muzicale moderne utilizând tehnici variate de compoziție. Și publicul a fost electrizat și captivat complet de jocurile muzicale oferite de Dan Dediu. Pasajele orchestrale dar și momentele solistice au alternat într-un echilibru de tip clasic, momente evidențiate mai cu seamă în cea de a doua parte, Andante. Partea a treia face

moștenire lucrări precum cele 12 simfonii londoneze ori bine cunoscuta *alla turca*. Lucrarea, în întregimea ei, radiază lumină și spontaneitate și demonstrează încă o dată personalitatea creatoare în permanentă redescoperire pe care o are compozitorul Dan Dediu, într-un stil eclectic, aproape cameleon și totuși recognoscibil, propriu, de neconfundat.

Cu aceeași plăcere au interpretat și membri Camerateri Salzburg iar

repertoriul ales a fost unul care li s-a potrivit nemaipomenit de bine. Nu uităm aportul deosebit al dirijorului Tiberiu Soare, unul dintre cei mai importanți „regizori” de orchestră pe care îi are țara noastră în prezent și pe care îl regăsim cu bucurie în diverse repertorii, pe o plajă largită de stiluri și cu o dragoste specială pentru muzica modernă și contemporană.

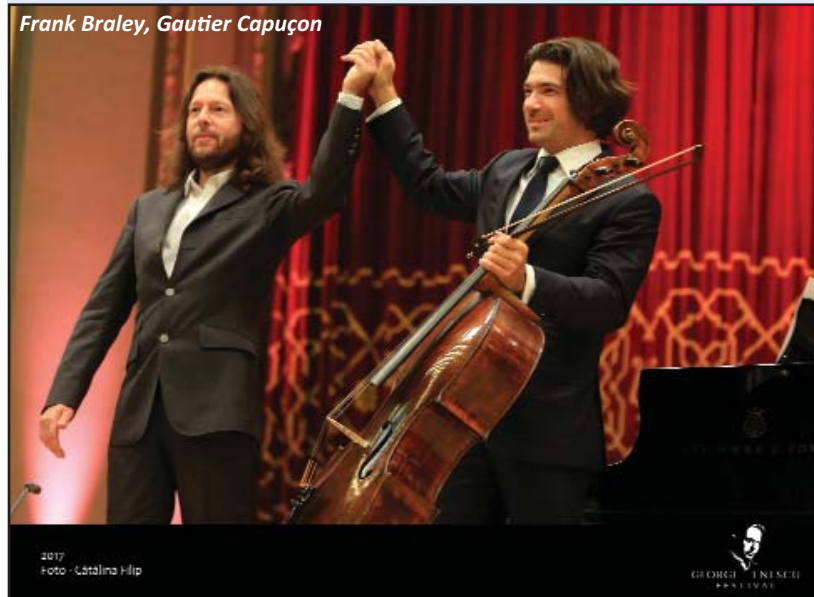
Andra APOSTU

Gautier Capuçon – violoncel, acompaniat la pian de Frank Braley

Sala Ateneului Român a găzduit luni 11 septembrie a.c. un recital cameral de excepție, a unei școli franceze contemporane, bine primit de public. Serata romantică prin excelență a impresionat plăcut, lucrările aducând o paletă de culori profunde, cu un mare conținut emoțional. Violoncelistul Gautier Capuçon a studiat la Conservateur National Supérieur de Musique de Paris cu Philippe Muller (2000) și s-a perfecționat la Viena cu Heinrich Schiff. Cântă pe un violoncel împrumutat *Matteo Goffriller* (1701), iar al doilea este un *Joseph Contreras* (1746), luat cu împrumut de la Banca della Svizzera Italiana / BSI. A obținut multe premii internaționale și a înregistrat o serie de CD cu lucrări concertante și camerale. Este profesor la Classe d'Excellence de Fondation "Louis Vuitton", Paris. Pianistul Frank Braley a studiat la Conservatorul din Paris cu Pascal Devoyon, Christian Ivaldi și Jacques Rouvier. A obținut numeroase premii și a înregistrat diferite CD cu muzică concertantă și camerală. A susținut muzică de cameră alături de Éric Le Sage, Mischa Maisky, Renaud și Gautier Capuçon, ș.a. Este profesor la Conservatorul din Paris.

Prima lucrare a programului a fost *Sonata I pentru pian și violoncel în fa minor, op. 26 nr. 1* (1898), de George Enescu. Cei doi interpreți au reușit să surprindă eleganța enesciană, viziunea de continuitate beethoveniană – brahmsiană care îl

măcina pe tânărul compozitor: sinteza și noua revelație a romantismului, oglindite în sonată. Alcătuirea lucrării de mari dimensiuni - în patru mișcări, o va repeta mult mai târziu, în 1935, când va construi *Sonata pentru pian și violoncel* în Do Major, op. 26 nr. 2. Din cele patru părți ale primei *Sonate*, trei sunt însuflețite - partea întâi, a doua și a patra, iar a treia este melancolică. Opusul este antrenant, spontan, cu o pulsație regulată, cu simetrii de diferite grade, adunând stilistic din substanța clasică - romantică un suflu muzical beethovenian - brahmsian - schubertian - enescian, cu sonorități pastelate, mergând de la *șoapte de frunze* până la *explozia de uragan* ...

Autorul dezvoltă sistemul compozițional pe direcția cultivării polifoniei de tip imitativ, integrând diverse forme contrapunctice în zona omofonă. Caracterul procesual ciclic, care asigură unitatea tematică a lucrării, poartă deja amprenta personalității compozitorului, gândirea constructivă de viitor, bine exprimată pe plan muzical și filosofic. Interpreții au fost la mare înălțime interpretativă, construind excelent acest opus enescian de tinerețe.

A doua lucrare prezentată de cei doi virtuozii a fost *Sonata în re minor pentru violoncel și pian* (1915) de Claude Debussy, una dintre cele mai frumoase lucrări franceze din epoca modernă, o capodoperă a genului. Debussy a structurat piesa în stilul sonatei monotematice, posibil de secolul al XVIII-lea, influențată în special de muzica lui François Couperin. Lucrarea folosește moduri și scări întregi și pentatonice, specifice sistemului său compozițional. Unii muzicologi susțin că Debussy a structurat o parte din muzica sa și matematic, utilizând numerele secvenței lui Fibonacci. În construcția sonoră a folosit multe tipuri de tehnică complexă la violoncel, incluzând pizzicato stânga / dreapta, spiccato și flautando, armonici false și portamenti, de un mare rafinament. Piesa este considerată - din punct de vedere tehnic - dificilă, cu dozaje capricioase, în culori rafinate și un parfum aparte. Interpretarea celor doi soliști ne-a învăluit prin alchimia nuanțelor, arabescurile ritmico-melodice și armonice, prin rafinamentul cantilenelor, totul specific marelui compozitor francez.

Ultima lucrare a programului a fost *Sonata a V-a pentru pian și violoncel op. 102, nr. 2 în Do Major* (1815), de Ludwig van Beethoven. La 7 ani de la compunerea celebrei *Sonate a III-a în*

La Major pentru violoncel, începea perioada numită „a treia”, în care surzenia devenea profundă iar productivitatea sa compozițională scădea. În timp ce această lucrare este mai accesibilă, structurată în mod mai convențional, fuga finală prefigurează finalele *fugato* din sonatele următoare de pian și ale cvartetelor de coarde, târzii. Această sonată se desfășoară din trei mișcări: *Allegro con brio*, *Adagio con molto sentimento d'affetto* - attacca *Allegro - Allegro fugato*. Interpretarea a fost dăruită cu o sensibilitate aparte, având un sunet cald, cu o virtuozitate bine adaptată intențiilor marelui compozitor german, când avântată, când lirică. Cel mai impresionant aspect al recitalului a fost faptul că cei doi soliști au reușit să calculeze și să echilibreze plăcut stilurile diferite ale lucrărilor, dând fiecăruia din ceea ce excela! Concertul s-a încheiat cu două bisuri, de mare frumusețe, din școala franceză: Jules Massenet, *Meditation* din opera *Thaïs* (în original pentru vioară și orchestră), și Camille Saint-Saëns, *Lebăda*. Gautier Capuçon și Frank Braley ne-au convins prin interpretarea măiestrită, rafinament, dozaje sonore de excepție și o impetuoasă trăire a muzicii de prim rang, ascultate. Sala arhiplină a dovedit din plin reverberația muzicii prezentate, cucerind publicul, care a dăruit multe aplauze...

Marcel SPINEI

Eine Kleine Nachtmusik - o metaforă -

„O metaforă a singurătății creatorului de cursă lungă. Cea a unui solitar, om-artist, artist-om, fără vârstă, veșnic copil, în același timp și dintotdeauna bătrân-filozof - înțelept, jongleur și alchimist, aici și nicăieri, acum și oricând...”

O metaforă derulată în programul Festivalului Internațional George Enescu sub forma unui *one man show*, care

Lari Georgescu (One-Man-Show)

s-a petrecut înainte de miezul nopții la Ateneul Român, pe 13 septembrie. Eroul spectacolului a fost Mozart, ca mergător prin și cu muzica lui. Autorul spectacolului a fost Gigi Căciuleanu și interpretul, Lari Georgescu.

EINE KLEINE NACHTMUSIK a fost o metaforă despre evoluția unui om de geniu muzical, în actualitate, ca fiindă